

stă la baza acestui toponimic este un derivat în -ko al lui *ðið* (< *dědъ* «bunic»). Prin urmare, nici în cazul acestui toponimic nu sîntem în prezența conservării unui *g* slav comun.

* * *

Așadar toponimicele prezentînd un aspect slav cu *g* trecut la *h*, pe de o parte, și cu *g* păstrat, pe de alta, din nord-estul țării nu ne îndreptățesc să presupunem perindarea în acele regiuni a două straturi etnice slave, unul mai vechi, care îl pronunța pe *g* ca o oclusivă, peste care s-a așezat unul mai nou, care pronunța *h* în loc de *g*. Toponimicele cu aspect slav care prezintă un *g* oclusiv sînt de fapt toponimice românești, în sensul că au fost create de populația românească. În unele cazuri constatăm existența unor toponimice de formație slavă, ca de pildă *Bagău*, *Dragomirna*, *Dragova*, *Gădinfi*, care îl au pe *g* păstrat (două dintre ele prezintă chiar metateza grupului **or* între consoane), dar acestea nu par a proveni de la alt strat slav, adică slav meridional, ci slavii de est (ucrainenii), care au creat toponimia slavă a nord-estului țării noastre, au pronunțat în anumite condiții un *g* ocluziv, ca de pildă în împrumuturi străine (românești) și în nume de persoane împrumutate de la romîni, cum e cazul lui *Bagu*, *Dragomir*, *Drag(oș)*, *Gîdea*, care stau la baza celor patru toponimice sus-amintite.

Numai despre toponimicul slav *Zagra* din nordul Ardealului, rn. Năsăud, aș putea afirma cu toată hotărîrea că îl păstrează pe vechiul *g* slav. Dar nici aceasta nu este o dovadă a existenței unui strat slav mai vechi, deosebit de cel slav de est, care este reprezentat prin toponimice ca *Rozavlea*, *Zalha* cu *h* < *g* sau prin *Lușca* cu *u* < sl. com. **o*, numele unui sat din rn. Năsăud (< *Lučka* ucr. *лука* «luncșoară», diminutiv de la *лука* < sl. com. **loka*)¹⁰¹. *Zagra* dovedește numai că slavii din regiune, care au putut fi slavi de est, s-au asimilat înainte ca inovația *g* > *h* să fi ajuns pînă la ei¹⁰². În graiul romînilor și al maghiarilor s-a putut păstra, prin urmare, numai o formă cu *g*. Ulterior, alte valuri de slavi, vorbind graiuri care prezentau trecerea *g* > *h*, au răspîndit toponimice, îndeosebi nume topice cu *h* (< *g*) și în părțile *Zagrei*.

Pentru a putea răspunde cu certitudine la întrebarea, dacă în nord-estul țării trebuie sau nu să presupunem două straturi slave, unul mai vechi, slav meridional, și unul mai nou, slav de est, e necesar să se cerceteze răspîndirea în toponimie și a altor particularități fonetice slave. În două studii ale mele am stabilit pe baza toponimicelor de origine incontestabil slavă — așadar eliminînd pe cele care pot proveni de la populația românească sau maghiară — aria toponimicelor care prezintă particularități fonetice bulgărești, anume *št*, *jd* (pentru sl. com. **tj*, **kti*, **dj*), *ea*, *a* (pentru sl. com. **ě*) și *in*, *im* (pentru sl. com. **o*)¹⁰³. Precum se poate constata din hărțile anexate la articolele

¹⁰¹ Atestat prima dată la anul 1392 sub forma *Luchka*, ceea ce trebuie citit *Lučka*. Etimologia a fost dată de N. Drăganu (*Toponimie și istorie*, p. 94). Vezi și N. Drăganu, *Romîni în seacurile IX—XIV pe baza toponimiei și a onomasticeii*, București, 1933, p. 471.

¹⁰² N. Drăganu consideră toponimicul *Zagra* ca provenit de la «Ruși ruteni (*Antes*)» înainte de secolul al XIII, cînd s-a schimbat *g* în *h*. Vezi Drăganu, *Romîni în v. IX—XIV*, p. 470.

¹⁰³ E. Petrovici *Славяно-болгарская топонимика на территории Румынской Народной Республики*, în «*Romanoslavica*», I, p. 9 urm.; id., *Toponimice de origine slavo-bulgară pe teritoriul R.P.R.*, în CL, II, p. 23 urm.; id., *Toponymes roumains d'origine slave présentant le groupe «voyelle + nasale» pour sl. com.*o*, în *Contributions onomastiques*, p. 33 urm.